
EKO KALENDARZ

15 MAJA

Dzień Niezapominajki

WWW.EKOKALENDARZ.PL

WPROWADZENIE

Dzień Niezapominajki obchodzimy od kilkunastu lat 15 maja. W tym dniu promujemy szczególnie walory polskiej przyrody i różnorodność biologiczną, przypominamy o potrzebie jej ochrony.

Dodatkowo „nie-zapominajka” ma na celu zachowanie od zapomnienia ważnych chwil w życiu, osób, miejsc i sytuacji, lokalnych tradycji. Święto to zachęca nas do pamiętania o bliskich, życzliwości, do otwarcia na drugiego człowieka, dostrzeżenia go na własnym osiedlu, dzielnicy czy mieście, przypomina o istocie dbania o nasze otoczenie.

Aby dbać, trzeba pokochać, aby pokochać - trzeba poznać. Nie będziemy czuli potrzeby szanowania czegoś, czego nie znamy. Dlatego w naszych propozycjach zachęcamy Was do odkrywania, poznawania, odczuwania z dziećmi bliskiej i dalszej okolicy oraz odnajdywania śladów piękna przyrody nawet w najbardziej na pozór zabetonowanych i zabudowanych miejscach.

Współczesny dostęp do informacji powoduje, że dzieci potrafią opowiedzieć ciekawostki o egzotycznych krajach, w których spędzały wakacje a nie wiedzą, co rośnie na ich podwórku, w okolicznym parku czy lesie. Gdy nie znają swego otoczenia, nie przywiązują wagi do troski o niego, bo przecież to, co atrakcyjne jest na drugim krańcu globu... Nie znają swojego środowiska

a zapytane, z czym kojarzy im się „środowisko” mówią o śmieciach, zagrożeniach, zanieczyszczeniach, truciznie, spalinach, hałasie itp. Niestety w edukacji zbyt często „środowisko” pojawia się w negatywnym aspekcie jako „ochrona środowiska” czy „zagrożenia środowiska”, dominuje negatywne zabarwienie tego słowa.

Chcielibyśmy zachęcić do działań z dziećmi, które dadzą okazje do przeżywania, odczuwania przyrody i jej doświadczania, tej naszej polskiej, najbliższej, na wyciągnięcie ręki.

Wierząc, że efekt będzie tym większy, im większy związek emocjonalny z danym miejscem: *„Zna się tylko te rzeczy, które się oswoi...Przez całe życie będziesz odpowiedzialny za to, co oswoiłeś”* (A. St. Exupery: „Mały Książę”)

Czy wiesz, że...

Niezapominajki rosną w stanie dzikim w Europie, Azji, Ameryce Północnej, Ameryce Południowej, Australii i Afryce. Rodzaj obejmuje ok. 50 gatunków.

Nazwa niezapominajki, podobnie jak w polskim związana jest z pamięcią, a właściwie niezapominaniem.

Forget me not – po angielsku
Wu Wang Cae – po chińsku
Niezabudka – po rosyjsku
Wasurena gusa – po japońsku
Forglemmigej – po duńsku
Förglemmigej – po szwedzku
Forglem-mig-ikke – po norwesku
Vergißmeinnicht – po niemiecku
Nontiscordardimé – po włosku
Vergeet-mij-nietje – po holendersku
Nomeolvides – po hiszpańsku

oprac. Katarzyna Kępska

NIE ZAPOMNIJ O MNIE czyli polskie „walentynki”

Uczcijmy Dzień Niezapominajki przypomnieniem sobie o tych, o których nie pamiętamy w codziennej bieganiu, może zrobimy im małą niespodziankę? Oto kilka propozycji:

Niezapominajkowe albumy pamięci

Jest wiele takich chwil, które chcielibyśmy pamiętać jak najdłużej. Jednak w pamięci powoli blakną przyćmiewane kolejnymi wydarzeniami. Utrwal wspomnienia w postaci niezapominajkowego albumu i zachowaj go dla siebie lub podaruj osobie z którą spędziłaś/eś te wspaniałe dni.

Zgromadź używane wstążki, guziczki, stare gazety, opakowania po prezentach, sznurki, włóczki, elementy dekoracyjne, rafię, patyczki po lodach, ozdoby, naklejki, kwiatki, ozdoby z filcu, fragmenty kolorowych materiałów, stemple, elementy z natury (suszone liście, kora, patyczki, muszelki, kamyczki) itp., a także tekturki lub kartki brystolowe, nożyczki, pisaki, kredki, taśmę dwustronną, klej typu wikol oraz zdjęcia z tego okresu, bilety do muzeów, kina, kolejowe, paragony, ulotki, mapy okolic, w których wtedy byłeś/byłaś.

Przytnij tekturę lub brystol na wielkość, którą ma mieć album. Nie musi on być prostokątny. Równie dobrze może być okrągły, w kształcie liścia, samochodu, tortu czy ryby. Wybierz kształt pasujący do wydarzenia. Wytnij tyle kartek bazy, ile album ma mieć kartek. Złóż kartki razem i zrób jedną lub dwie dziurki dziurkaczem, zwiąż wstążką, sznurkiem albo metalowym łańcuszkiem, takim jak przyczepiane są metki do butów. Zaprojektuj stronę tytułową, oraz rozplanuj rozłożenie ilustracji na kolejnych stronach. Przyklej tło z kolorowego papieru lub gazet, naklej zdjęcia, bilety, fragmenty map, ozdoby. Uzupełnij całość podpisami, notatkami, datami i rysunkami, tak aby album opowiadał jak najwięcej.

Kartki z niezapominajką

Materiały:

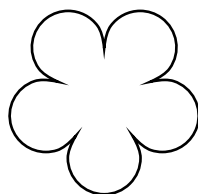
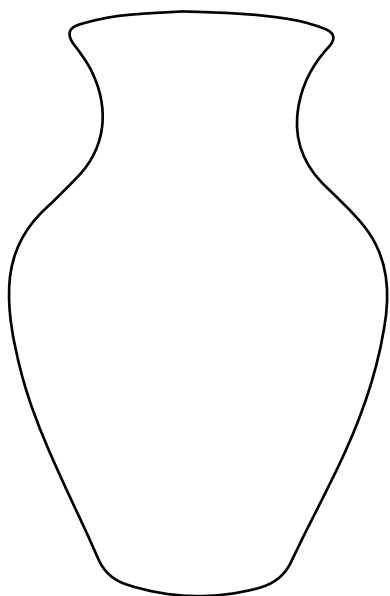
kartki brystolowe białe lub kolorowe, papier kolorowy w tym koniecznie niebieski, żółty i zielony, nożyczki, ołówki, pisaki, klej do papieru, ewentualnie także papier z wzorkiem (np. z kolorowych gazet, kalendarzy), wstążki, elementy dekoracyjne, rafia

Wykonanie:

Skorzystaj z naszego szablonu. Wytnij z brystolu kartki formatu ok. 20x15 cm, złoż na pół. Wytnij z niebieskiego papieru pięciopłatkowe kwiatki niezapominajki, z białego - kształt gwiazdki (środek niezapominajki). Domaluj na białej gwiazdce żółty środek - a w jego wnętrzu ciemną kropczkę. Z zielonego papieru wytnij liski. Z kolorowego papieru wytnij wazonik. Możesz go również ozdobić, pokolorować. Poszczególne elementy możesz odrysować od szablonu lub zaprojektować samodzielnie. Przyklej poszczególne elementy na kartkę, tak aby powstał bukietik niezapominajek w wazoniku. Ozdób kartkę według własnego pomysłu. Naklej lub wykaligrafuj napis. Napisz w środku kartki życzenia i podaruj ją komu chcesz.

Szablon do wykonania kartki

Nie zapomnij o mnie...

Pamiętam...

Twoja Niezapominajka

Nie zapomnij o mnie...

Pamiętam...

Twoja Niezapominajka

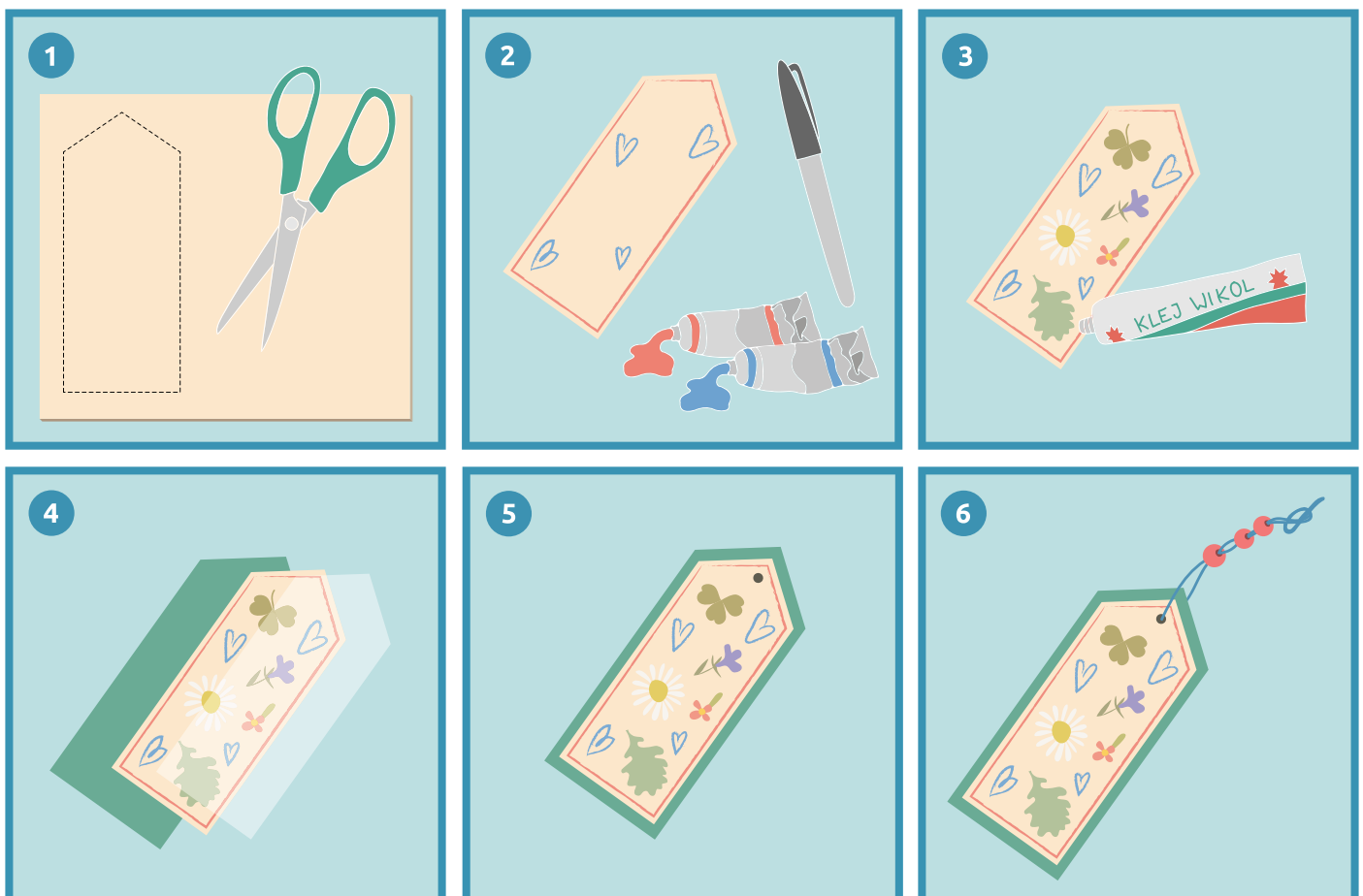
Zakładka do książki

Materiały:

kartka z bloku technicznego kolorowego, arkusz mocnej, błyszczącej tektury formatu A4, flamastry lub farby akwarelowe, sprasowane wysuszone roślinki lub liście, klej, samoprzylepna folia przezroczysta, nożyczki, linijka, kawałek ozdobnej tasiemki, koraliki

Wykonanie:

- narysuj na kolorowej tekturce prostokąt o wymiarach 12 cm na 5 cm, z zakończeniem w kształcie strzałki i wytnij go
- pomaluj powstałą zakładkę flamastrami lub farbami. Narysuj dowolne ornamenty tak by pasowały do Twoich kwiatów
- połóż na zakładce suszone kwiaty i przyklej je mocno klejem
- oklej całą zakładkę folią przezroczystą, aby roślinki nie uległy zniszczeniu i naklej zakładkę na większy arkusz tekturki w innym kolorze lub błyszczącej
- wytnij dziurkę w górnej części zakładki, przeciągnij tasiemkę i mocno zwiąż
- dodatkowo możesz nawlec koraliki na tasiemkę i zawiązać koniec tasiemki (lub przyczepić na sznurku mały pasek z niezapominajkowym hasłem)

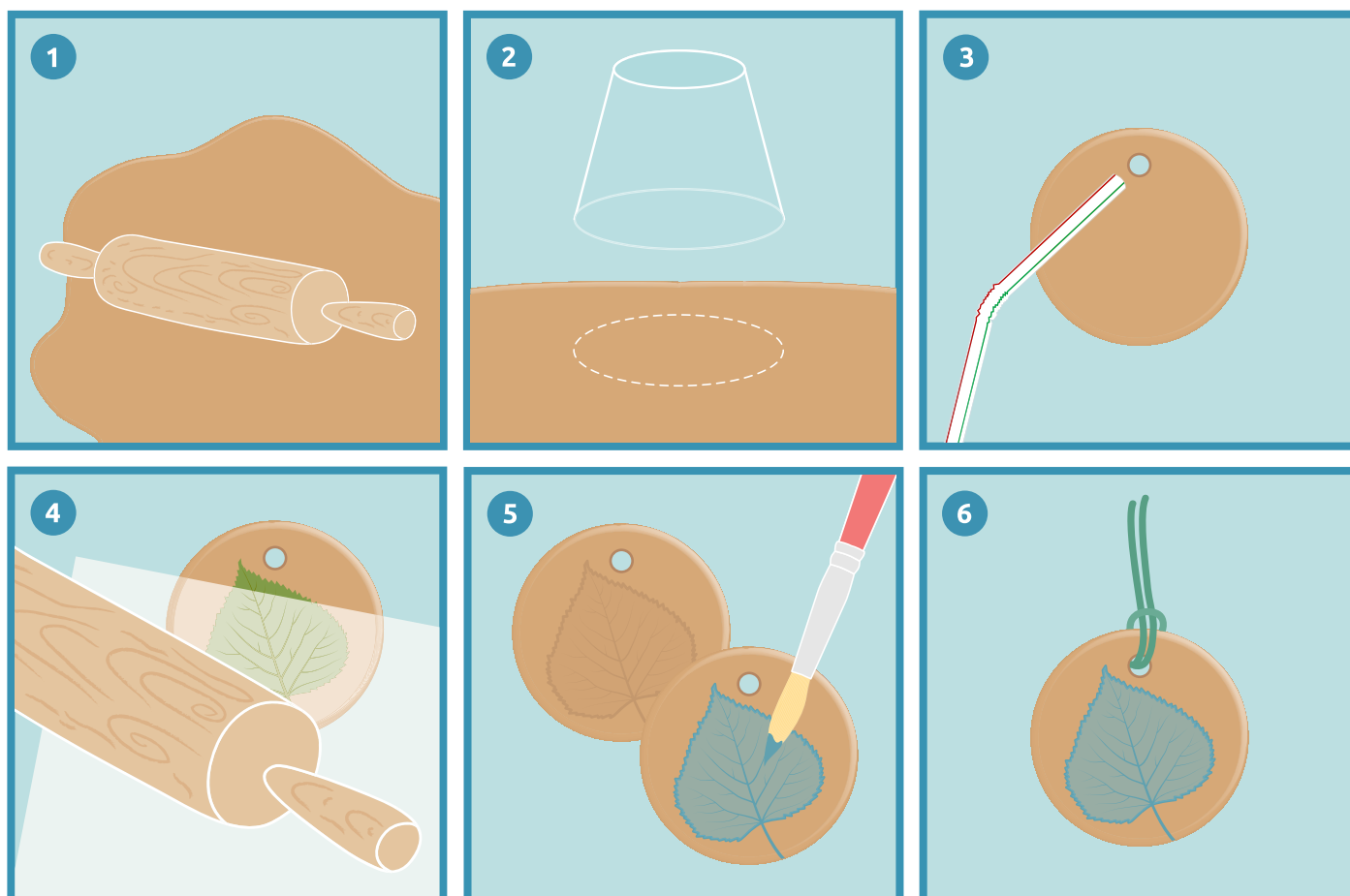
Amulety z roślin

Materiały:

fragmenty roślin: listki, kwiatki, trawa, iglasta gałązka, mogą być też piórka lub muszelki, glina samotwardzalna, wałek, podkładka, słomka do napojów, farby akwarelowe

Wykonanie:

- rozwałkuj na podkładce glinę na grubość ok. 0,5 cm
- wytnij z niej (foremką co ciastek, szklanką) koło o średnicy ok. 4 cm
- u góry koła wytnij słomką do napojów dziurkę, aby można było po wyschnięciu przewlec sznurek
- ułóż na kawałku gliny kompozycję z zebranych roślin i innych darów przyrody
- na wierzch połóż kartkę i przy pomocy wałka odciśnij na powierzchni gliny wzory. W ten sposób powstanie amulet z reliefem
- po wyschnięciu amulet pomaluj lekko farbą akwarelową, plakatową lub akrylową przy czym nadmiar farby odciśnij chusteczką, po wyschnięciu możesz polakierować amulet wodorozcieńczalnym lakierem lub bezbarwnym lakierem do paznokci
- zawieś na sznureczku

Niezapominajka-przypominacz

Masz kłopoty z pamięcią albo po prostu za dużo spraw na głowie?

A może ktoś z Twoich bliskich ma ten problem?

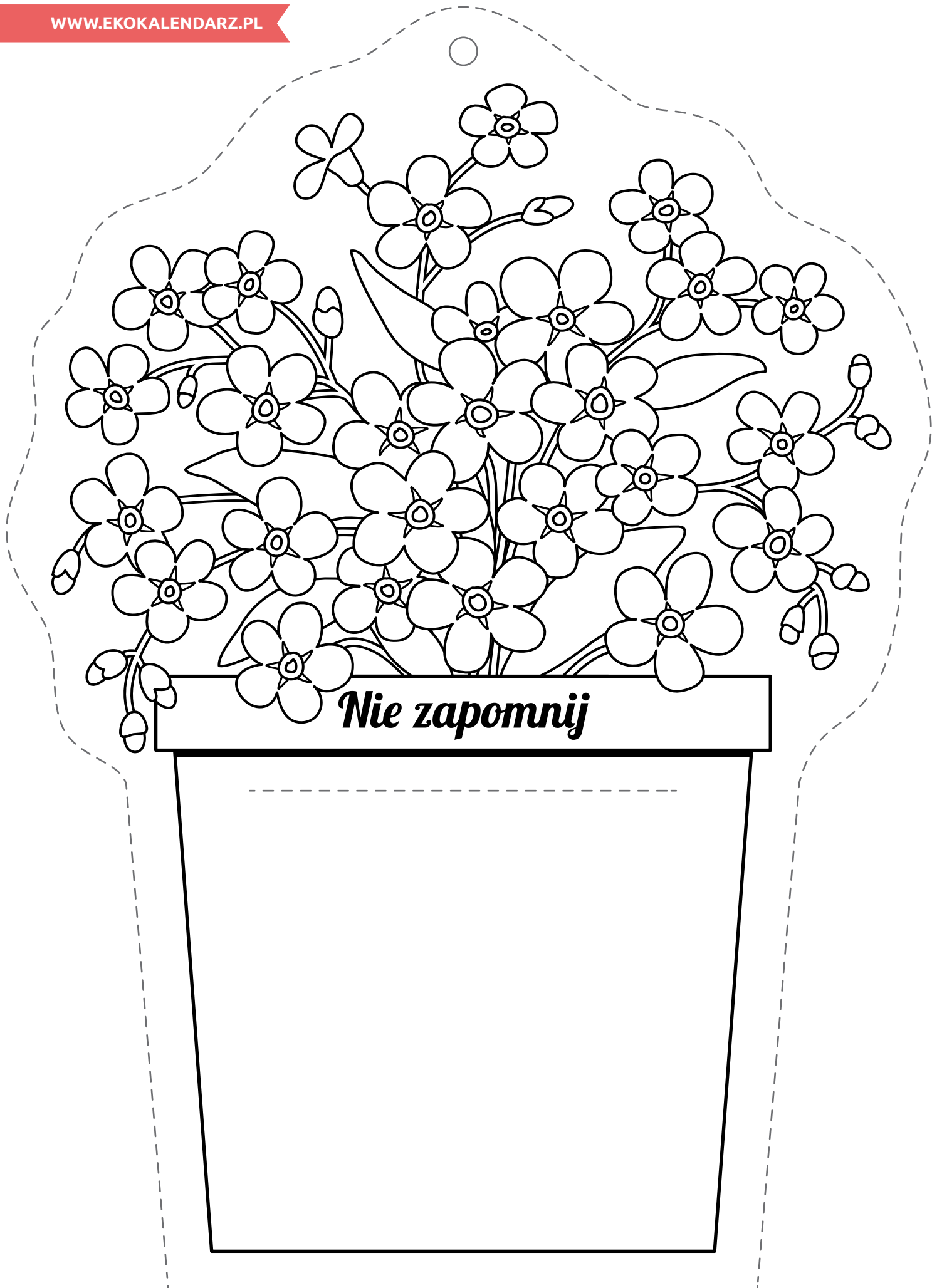
Cóż, na wszystko znajdzie się sposób. Przygotuj niezapominajkowy przypominacz. Skorzystaj z naszego szablonu lub zaprojektuj własny.

- Wydrukuj na grubym brystolu obrazek i wytnij go wzdłuż linii cięcia.
- Możesz również wydrukować ilustrację na zwykłej kartce i nakleić ją na tekturę, a następnie wyciąć wzdłuż linii.
- Pokoloruj ilustrację i ozdób ją według własnego pomysłu.
- W oznaczonym miejscu zrób nacięcie nożykiem do papieru, a następnie przetóż przez nie okładkę (lub kilka ostatnich stron) małego bloczku do notatek ze zrywającymi kartkami.
- Zrób dziurkę dziurkaczem w wyznaczonym miejscu i powieś przypominacz „na widoku”, w miejscu do którego często zaglądasz.

Nie zapomnij

Nie zapomnij

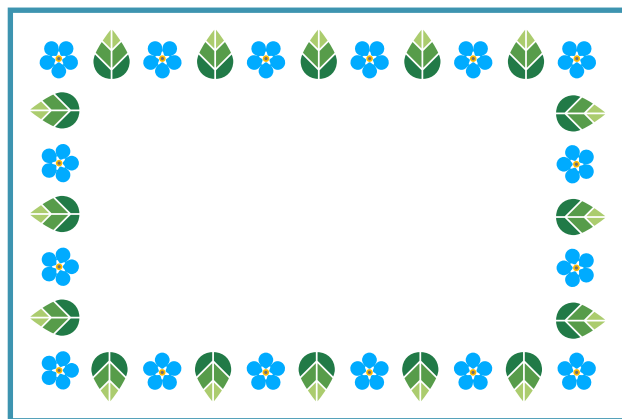
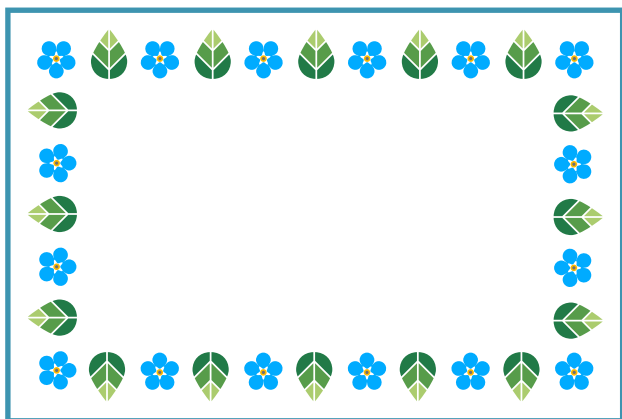
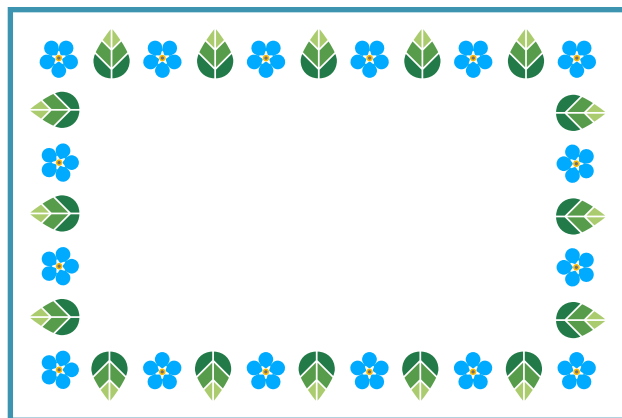
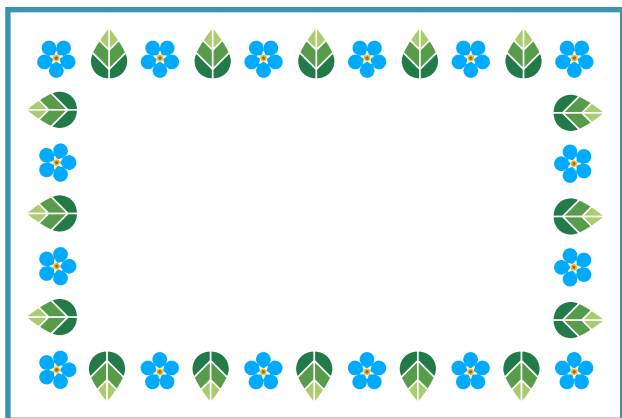
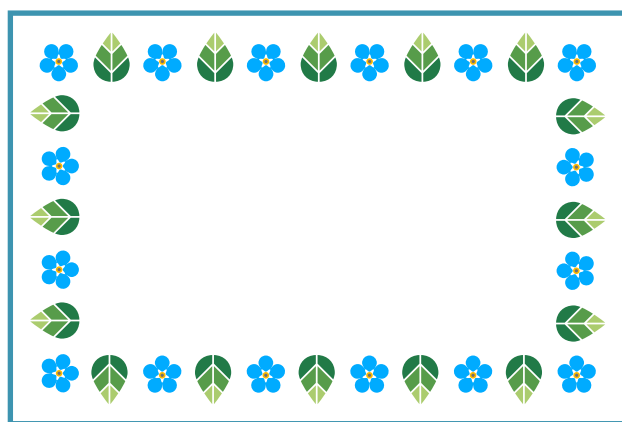
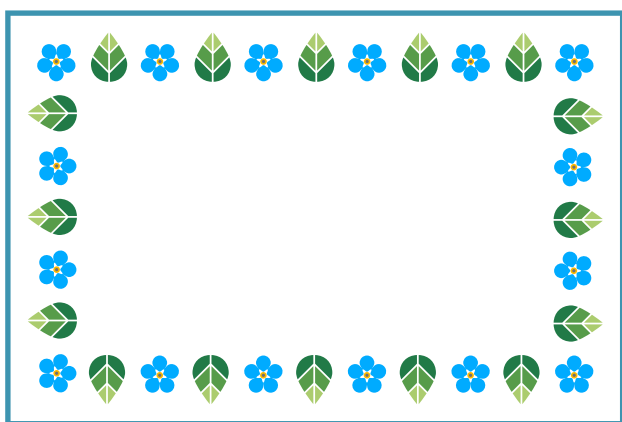
Niezapominajkowy liścik

na każdą okazję i bez okazji

Wydrukuj i wtnij wizytówki z niezapominajką i napisz na nich kilka miłych słów dla osoby, którą lubisz.

Zostaw je w miejscu, gdzie mogą zostać znalezione za kilka godzin lub dni. Możesz je włożyć do śniadaniówki żonie, do książki przyjaciółce, włożyć pod poduszkę mężowi, schować do etui od telefonu czy okularów, zostawić na kuchennym stole, wsunąć przyjacielowi do kieszeni itd.

Takie niewielkie karteczki z miłymi słowami potrafią bardzo uszczęśliwić.

Lubisz otrzymywać komplementy? Inni też, naprawdę! Ale w codziennej pogoni zapominamy o tym, że tak łatwo możemy poprawić sobie i komuś nastrój. **Potrenuj nawyk komplementowania przyjaciół i znajomych z naszym komplementownikiem. Wybierz wersję dorosłą lub dla dzieci. Wydrukuj go i powieś w miejscu pracy lub szkole tak, żeby każdy mógł z niego korzystać.** Obdarowujcie się nawzajem komplementami. Nawet nieśmiali mogą z niego korzystać.

Darmowe komplementy

Nie żałuj sobie
weź jeden!

Dla Ciebie lub dla kogoś kogo lubisz.
Uśmiechnij się! Popraw nastrój sobie lub komuś!

Lubię się z Tobą bawić

masz piękny śmiech

jestes bardzo mądra/y

jestes koleżeńska/i

bardzo mi dzisiaj pomogłaś/eś

pięknie dziś wyglądasz

zadziwiasz mnie

Lubię z Tobą spędzać czas

jestes zabawna/y

Lubię się z Tobą bawić

wspaniale śpiewasz

świetnie dziś odpowiadająś/eś

czuję się przy Tobie pewnie

wspaniale opowiadasz

jestes super sportowcem

dzięki, że zrobiłaś/aś to specjalnie dla mnie

pięknie rysujesz

jestem z ciebie dumna/y

uwielbiam Twoje poczucie humoru

masz świetne pomysły

Powiedz komuś coś miłego

Darmowe komplementy

nie żałuj sobie
weź jeden!

Dla Ciebie lub dla kogoś kogo lubisz.
Uśmiechnij się! Popraw nastrój sobie lub komuś!

jestes inspirujaca/y

masz czarujacy smiech

jestes bardzo kompetentna/y

jestes kochana/y

bardzo mi dzisiaj pomagasz/ęs

pięknie dziś wyglądasz

zadziwiasz mnie

lubie z Tobą spędzać czas

jestes cudowna/y

wytwarzasz pozytywny nastrój wokół siebie

jestes wyjątkowa/y

pyszna kawę zaparzytasz/ęs

czuję się przy Tobie pewnie

świetnie to zakatwił/aś/ęs

widać, że ludzie Cię stuchają

dzięki, że zrobisz/aś to specjalnie dla mnie

promieniujesz pozytywną energią

jestem z ciebie dumna/y

uwielbiam Twoje poczucie humoru

masz świetny kontakt z ludźmi

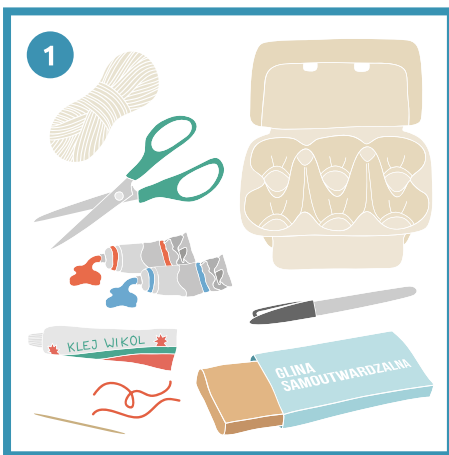
Niezapominajka

- strażniczka przyrody/ogrodu

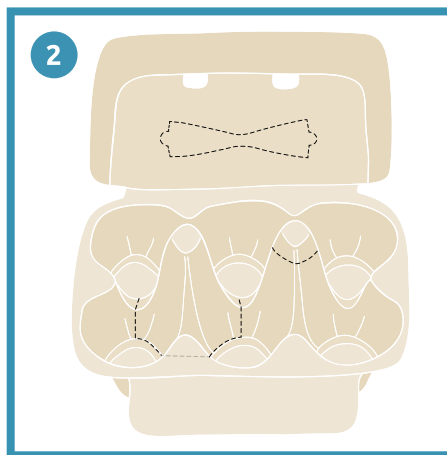
(Pomysł zaczerpnięto z książki „Opowieści czarownicy Betuli” E. Peryga, B. Stachańczyk, Wyd. Elementarz 2009)

Materiały:

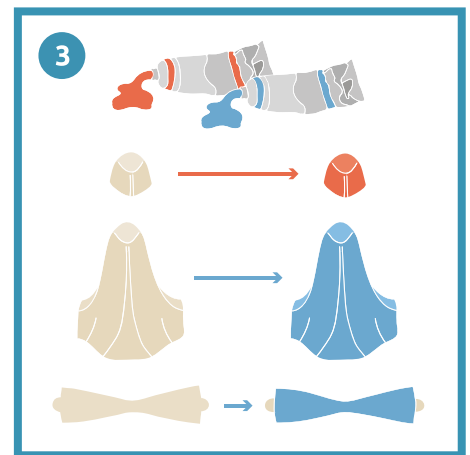
wytłoczka po jajkach, glina samoutwardzalna, biała lub pomarańczowa włóczka lub sznurek, farby plakatowe lub tempery (niebieska i pomarańczowa), wstążeczka pomarańczowa, nożyczki, klej typu wikol, mazaki, wykałaczka

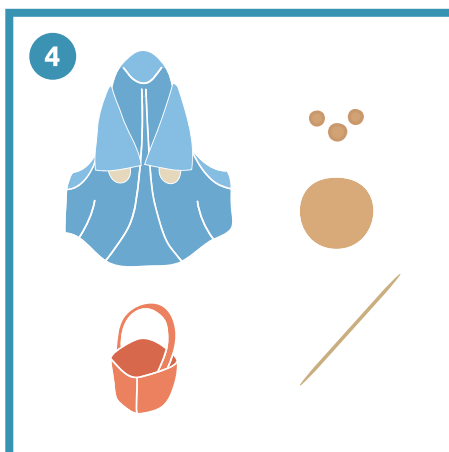
Przygotuj potrzebne materiały.

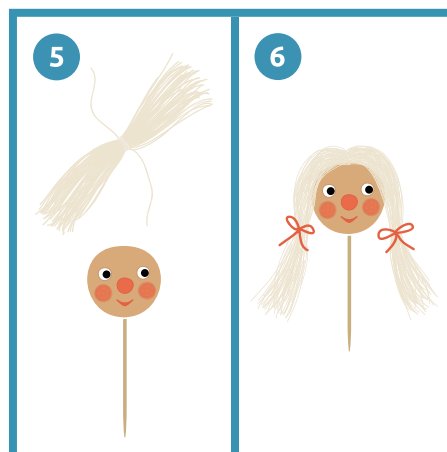
Wytnij z wytłoczki elementy zana-
czone na obrazku (korpus, koszyczek
i ręce).

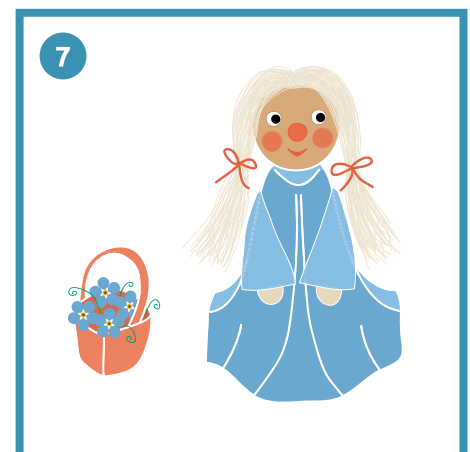
Korpus oraz ręce pomaluj na niebiesko, a bazę koszyczka na pomarańczowo. Pozostaw do wyschnięcia.

Do korpusu przyklej ręce, a do bazy koszyczka uchwyt (z dowolnego materiału). Uformuj z gliny jedną większą kulkę (głowę) i przyklep do niej trzy mniejsze kuleczki (oczy i nos). Nabij na wykałaczkę i pozostaw do wyschnięcia.

Pokoloruj elementy buźki. Ze sznurka wykonaj włosy i przyklej do glinianej główki. Z pomarańczowej wstążki za-
wiąż na włosach kokardki.

Umocuj głowę do korpusu. Do koszyczka możesz włożyć kwiatki. Niezapominajka gotowa!

Święto kwiatów w naszej szkole (lub domu)

Wiosna to czas, w którym możesz podejmować bardzo dużo ważnych dla dzieci tematów w atrakcyjnej otocze. Kwiaty i techniki plastyczne z motywami kwiatów mogą być wykorzystywane w wielu świątach i okolicznościach. Możecie kwiatami uczcić Dzień Niezapominajki ogłaszając Święto Kwiatów w szkole/domu. Możesz zaangażować jak najwięcej klas, które wykonają kwiaty w różnorodnych technikach, a następnie przystroją nimi szkołę.

Pomysłów na zrobienie pięknych, oryginalnych kwiatów jest bardzo dużo w internecie. Oto kilka ciekawych linków:

www.manualni.pl/jak-zrobic-papierowe-kwiaty/

www.manualni.pl/kwiatek-z-papieru/

www.origami.art.pl/origami-z-niezapominajka

www.inspirander.pl/inspiracje/zabawy-z-papierem

www.zabawy.otokoto.pl/papierowe-tulipany/

A może zrobicie niezapominajki, umieścicie je na wykałaczkach, przykleicie listki z miłymi sentencjami i wyruszycie na miasto, aby obdarować nimi przypadkowych przechodniów? Będzie to prawdziwe święto życzliwości.

Entowie – pasterze drzew

Wybierz się z dziećmi do parku lub lasu. Nie będzie to zwykły spacer. Tym razem wybieriecie się na spotkanie z baśniowymi entami. Usiądźcie w kręgu pod starym drzewem i opowiedz dzieciom historię Pasterzy Drzew:

ENTOWIE, zwani też Cieniami Lasu lub Pasterzami Drzew byli jednymi z najstarszych, najbardziej tajemniczych i specyficznych stworzeń. Ich celem było strzeżenie drzew przed wycinaniem i niszczeniem oraz utrzymywanie równowagi w przyrodzie. Po swym przebudzeniu entowie byli niemi, jednak elfy nauczyły ich sztuki mówienia, w której bardzo się rozmitowali. Znajdowali upodobanie w przyswajaniu wielu języków, nawet zwierzęcej, szczebiotliwej mowy ludzi. Najbardziej jednak ukochali swój własny, wymyślony język. Głos mieli głęboki, przyjemny i przywodzący na myśl zmieniające się pory roku.

Z wyglądu przypominali krzyżówkę drzewa i człowieka, z sylwetką drzewa a twarzą i kończynami jak u człowieka. Nie umierali śmiercią naturalną. Ponieważ skórę miały niezmiernie grubą, śmierć niósł im dopiero ogień. Mogły także z powodu znużenia „zdrzewieć”, czyli zamienić się w zwykłe drzewa, przestać poruszać się i mówić.

Opowiedz dzieciom, że znalazły się w miejscu, w którym przed wiekami mieszkały drzewce. Współczesne drzewa szumią ich historię, wspominają swoich starych opiekunów. Niech teraz każde dziecko usiądzie pod wybranym przez siebie drzewem i posłucha przez chwilę, o czym szumi jej drzewo. Następnie dzieci w kilkusobowych grupkach wymieniają się skojarzeniami, które przyszły im do głowy i tworzą z nich wspólnie historię, którą opowiedziały ich drzewa. Historię z czasów, kiedy na Ziemi żyli entowie.

Gdy dzieci mają gotowe historie, przygotowujemy dla nich kolejne zadanie: robimy w misce glinę (można kupić rzeczną w sklepie wędkarskim) z niewielką ilością wody, dzielimy ją na tyle części ile jest grup. Każda grupa bierze swój kawałek gliny, z którego ma wykonać na wybranym pniu duszę drzewa. Ma to być rodzaj maski, która pokazuje charakter drzewa. Oprócz gliny dzieci mogą do wykonania maski wykorzystać dary przyrody, które zbiorą (nie zerwą!) w pobliżu. Gdy prace są już gotowe, organizujemy wspólny spacer od drzewa do drzewa, grupy opowiadają historię swojego drzewa i opowiadają o jego duszy. Teraz gliniane dusze pozostaną w parku, aby przypominać ludziom, że tu są, czuwają już kilkadziesiąt, może niektóre kilkaset lat i szumią różne historie. Drzewo z duszą ma za zadanie zwrócić też uwagę przechodniów: jestem jedyne, niepowtarzalne, potrzebne...

Opowieści kamienne

**Usiądźcie w kręgu, najlepiej na trawie, tak by czuć zapach ziemi.
Położ na środku kamień (jakikolwiek znaleziony po drodze).**

Przeczytaj dzieciom tekst „Stawanie się kamienia”

(fragment z: „Człowiek bliżej Ziemi”, red. Maria. Z. Pulinowa; WSiP 1996)

Leżący przy drodze kamień nie zasłużył na to przechodniu, abyś go minął obojętnie. Jest bowiem naturalnym synem Ziemi: jest jej synem pierwotnym. Był tu przed łopianem i pokrzywą, które się teraz tak bezczelnie nad nim panoszą. Ponieważ jest skromny i milczący, trzeba opowiedzieć za niego, jak powoli, dziesiątki tysięcy lat stawał się tym, czym jest.

Kamień rodzi się we wnętrzu łądu, na stoku wielkiej góry. Jego matką jest ściana skalna, naga jak mityczna Ewa. Bezbronna w czasie burz zimowych, nie wytrzymując naporu żywiołów, w huku lawin rodzi kamiennego syna- bryłę skalną, której kolebka jest czarna jak przepaść.

Złożony u stóp matki- góry, odpoczywa chwilę, którą w tym przypadku może być tysiąc lat albo i więcej. Potem wraz ze swymi braćmi rozpoczyna długą drogę. Grawitacja – to nieubłagana przyczyna jego dalszej wędrówki ku coraz niższym potacom łądu aż do linii, gdzie zaczyna się morze. Jest z nim odwrotnie jak z człowiekiem, który na początku jest mały a z czasem się powiększa. Kamień w chwili narodzin jest wielką, ostrokrawędzistą bryłą, a na końcu swej drogi lądowej staje się drobnym kamykiem lub nawet ziarnkiem piasku.

Z gór wysokich kamień może wędrować w ciele lodowca, lecz nie jest to najlepszy towarzysz. Porozwleka masę kamieni po dolinie, miesza ją z lepką gliną i tyle. Dopiero ożywcza woda potoków i rzek staje się troskliwą opiekunką kamienia. Obmywając, tocząc po dolinie, nadaje właściwy jego naturze ogładzony kształt i przenosi go z miejsca na miejsce ku coraz bardziej odległym krajobrazom.

W życiu kamienia zdarzyć się może, że przyniesiony zostanie na plażę nadmorską i tu zaczyna się jego szczęście. Ogładzony przez fale oczekuje z niepokojem na ptaka, który moszcząc go miękkim puchem założy gniazdo. Potem w uważnym skupieniu oczekiwać będą wspólnie chwili, kiedy wykluje się mały ptak. Ale też może być tak, że kamień wydobyty z rzeki przez człowieka, zostanie ułożony na drodze. I właśnie jest to ten kamień, obok którego codziennie przechodzisz. Nie zasłużył on na to, byś go mijał obojętnie. Spójrz na niego, choć raz uważnie.

Porozmawiajcie teraz o tym, jak powstają skały i minerały, skąd się wzięły, jak bardzo są stare, jakie siły zmieniają je obecnie. Dlaczego jedne są, gładkie inne ostre, jedne kolorowe a drugie jednobarwne? Jakie znaczenie mają skały i minerały w życiu człowieka?

Poproś teraz dzieci, aby odszukały dla siebie dowolny kamyk, rozdaj im kartki, podkładki i ołówki. Niech usiądą w dowolnym miejscu, w zasięgu Twojego wzroku, obejrzą dokładnie swój kamień i wymyślą dla niego krótką historię - skąd przybył i jakie przeżywał przygody, nie muszą być realistyczne, pozwól dzieciom pofantazjować...

Jeśli w waszym mieście jest Muzeum Ziemi albo wystawa skał i minerałów, warto ją teraz zwiedzić.

Dofinansowano ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej

Fotografia na okładce: Harald Hoyer, CC BY-SA 2.0

Materiały opracowano w ramach projektu „Ekologia mieszczucha”
realizowanego przez Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”
www.zrodla.org